

[Bjørn Elmquist]

der er mellem beredskabet i nord, vore mere hjemlige sydkandinaviske omstændigheder og så forholdene nedad sydpå gennem Centraleuropa. Det er alt dette, hele denne sammenhæng, der får os i Venstre til at bruge udtrykket bred europæisk sammenhæng, også når vi taler om nordområderne.

Med hensyn til den mere operative del af forespørgslen, »hvad ministeren agter at foretage for at fastholde Norden som lavspændingsområde«, finder vi ligeledes, at besvarelsen peger på de relevante muligheder, der ligger for. Vi afviser således på ingen måde generalsekretær Gorbatsjovs såkaldte Murmansktales for nylig. Vi finder den interessant, og vi mener, at den bør studeres nøje. Nogle afsnit finder vi mere konstruktive end andre, det skal ikke være nogen hemmelighed. Til de mere konstruktive henregner vi afsnittene om fredeligt samarbejde om ressourceudviklingen i nordområderne, arktisk forskning, miljøsamarbejde mellem de nordlige lande og skibsfarten gennem Nordsepassagen.

Disse afsnit i Murmansktalen har bl.a. den fortjeneste, at de breder den sikkerhedspolitiske proces ud til andre emnekredse end de helt traditionelle. Dette er helt i tråd med bestræbelserne på den europæiske sikkerheds- og samarbejdskonference og, mener jeg, også af ganske afgørende betydning for mulighederne for, at vi yderligere kan normalisere Øst-Vest-forholdene, og for at skabe gensidig tillid, præcis som det er tilfældet med det, vi kalder den menneskelige dimension, herunder menneskerettighederne, hvor intense forhandlinger jo som bekendt i disse måneder, disse dage, foregår i Wien.

Vi kan således fra mit partis side fuldt ud tilslutte os regeringens erklærede hensigter om bestræbelser på at formindske spændingen også i nordområderne, og jeg skal slutte med at gentage mine forhåbninger fra indledningen om, at vi også her i det danske Folketing må kunne markere den historiske raketaftales underskrivelse i går i Washington med bred enighed om at opfordre regeringen til at arbejde videre for yderligere nedrustningsaftaler både på det atomare og det konventionelle område og at arbejde videre for at skabe tillid mellem Øst og Vest gennem foranstaltninger, der tjener dette formål.

Jørgen Estrup (RV):

De sidste ord af Venstres ordførers tale vil jeg også gerne gøre til mine. Det kan jo ikke undre, at gårdsdagens underskrivelse i Washington af supermagtsaftalen om mellemdistanceraketter også er kommet til at præge Folketingets sikkerhedspolitiske debat i dag.

Et egentligt fremskridt i afspændingen siden den delvis – må man vel sige – mislykkede SALT II-aftale har været ventet med længsel, ikke mindst i Europa. Aftalen har virkelig historiske dimensioner, ikke som følge af dens omfang, men fordi den er en egentlig nedrustningsaftale – et helt våbensystem fjernes, hvor man tidligere stillede sig tilfreds med blot at sætte en bremse på våbenkapløbet. Dernæst fordi den for første gang slår fast, at balance og stabilitet alt efter udgangssituationen kræver fjernelse af et antal våbenenheder, som kan variere hos de to parter. Og endelig fordi den direkte forudsætter videre forhandling om nedrustning på andre våbenområder. Det åbner virkelig vide perspektiver, og sikkerhedspolitisk kan man jo så sige, at det heldigvis er svært at bevare pessimismen.

Men andre ting trækker dog i anden retning, og flådeopbygningen i nordområderne er noget af det, der vel er velegnet som modgift over for den øjeblikkelige og måske – kan man frygte – lidt overdrevne glædesrus. Den er et af flere eksempler på, at et skønmaleri af nedrustning og afspænding som det, der præger forholdet generelt mellem supermagterne, nok er fortegnet. Andre eksempler er kapløbet om at komme først med rumbaserede våbensystemer, hvad enten det drejer sig om USA's SDI-projekt eller det tilsvarende sovjetiske. På de kemiske våbens område foregår et tilsvarende skræmmende kapløb, og der er kun begrænset udsigt til en aftale mellem supermagterne. Ser man på de konventionelle våben, bruges INF-aftalen i visse kredse direkte som påskud for en oprustning.

Uanset om man ser mere eller mindre optimistisk på den seneste udvikling i supermagternes indbyrdes forhold, er der således én sandhed, som ikke kan gentages tit nok: Reel afspænding opnås ikke, hvis nedrustning på ét våbenområde afløses af oprustning på andre områder. For et land, der som Danmark har ringe størrelse og tilsvarende begrænset indflydelse, findes der vist ikke et vigtigere sikker-